

Przeczarowując świat.

Małgorzata Mirga-Tas

kuratorzy: Wojciech Szymański, Joanna Warsza

Dokumentacja (fragment) złożona do konkursu
na kuratorski projekt wystawy w Pawilonie Polskim
na 59 Międzynarodowej Wystawie Sztuki
w Wenecji w 2022 r.

[projekt zwycięski]

PROJEKT WYSTAWY W PAWILONIE POLSKIM NA 59. MIĘDZYNARODOWEJ WYSTAWIE SZTUKI W WENECJI W 2022 ROKU

1) Koncepcja wystawy

Polsko-romska artystka Małgorzata Mirga-Tas od lat zajmuje się przedstawianiem historii i portretowaniem życia codziennego na romskich osiedlach w swojej rodzinnej miejscowości Czarnej Górze, a także w regionach, z którymi jest najsilniej związana – położonymi na południu Małopolski Podhalem i Spiszem. Jej prace – rzeźby, obrazy, obiekty przestrzenne i wielkoformatowe tkaniny – są silnie i dosłownie naznaczone indywidualnym i relacyjnym doświadczeniem oraz kolektywną polsko-romską historią. Artystka wykorzystuje tekstylia i materiały, które są dosłownymi nośnikami historii, często należały do portretowanych przez nią osób i były przez nie używane.

Przeczarowując świat, nowy projekt Mirgi-Tas dla Pawilonu Polskiego na Biennale w Wenecji, jest próbą poszerzenia polskiej oraz europejskiej ikonosfery i historii sztuki o przedstawienia kultury romskiej. Tytuł zainspirowany jest książką Silvii Federici *Re-enchanting the World: Feminism and the Politics of the Commons* (2019), która proponuje ponowne zaczarowanie świata jako sposobu odzyskiwania idei wspólnoty oraz odbudowania relacji z innymi, w tym aktorami nieludzkimi: zwierzętami, roślinami, wodą czy górami. Tym samym prze-czarowanie – bezprzemocowy proces, w którym istotną rolę odgrywają kobiety – odmienia niepomyślnie losy świata, zdejmując z niego zły czar i urok.

Małgorzata Mirga-Tas zaprojektuje i wykona cykl dwunastu wielkoformatowych tkanin, które pokryją ściany Pawilonu Polskiego w Wenecji. Nawiązując do tytułu 59. edycji Biennale (*Mleko snów*), artystka wykreuje magiczny, nieustannie poddawany przeczarowywaniu świat. Układ, forma i motyw tkanin nawiązują do słynnego „kalendarzowego” cyklu fresków z renesansowego Palazzo Schifanoia w Ferrarze. Przedstawia on symbole astrologiczne, system dekanów, alegorie miesięcy i cykliczności, które sytuują się niezwykle blisko wykorzystywanych w kulturze romskiej magicznych znaków i przedstawień kart Tarota. Symbolika wnętrza pałacu i obecna w nim (opisana przez sławnego historyka sztuki Aby’ego Warburga) międzynarodowa wędrówka obrazów i wizerunków przez czasy i kontynenty oraz ich cyrkulacja – między Indiami, Persją, Azją Mniejszą, starożytną Grecją, Egiptem i nowożytną Europą – stają się wizualnym i ideowym punktem odniesienia dla artystki. Mirga-Tas nawiązując do kluczowych dla europejskiej historii sztuki i wizualności obrazów, dokona ich swoistego „zawłaszczenia” i wpisze w nie specyficzną, polsko-romską tożsamość i wernakularne doświadczenie historyczne.

Projekt Pawilonu Polskiego opiera się na idei transnarodowości, cykliczności, zmiany często zawłaszczonych znaczeń, proponując nową narrację o nieustannej kulturowej wędrówce obrazów i wzajemnych wpływów pomiędzy kulturą romską, polską i europejską. Konstruując własną wersję renesansowego wnętrza w Pawilonie Polskim, artystka proponuje rodzaj czasowego i przygodnego schronienia – azylu oferującego odbiorcom nadzieję i wytchnienie. Wystawa będzie potencjalnym miejscem nawiązywania nowych, tymczasowych relacji, refugium poza miejscem i czasem, w którym (jak w opisanym przez Warburga Schifanoia) zgromadzone przez artystkę obrazy zdradzają – kiedy się je bliżej osłucha – „że pod siedmiokrotnie złożoną podróżną opończę doświadczonego na wszelkie sposoby wędrowca, idącego przez czasy, narody i ludzi, wciąż bije [...] serce”.